

**ANALIZĂ DE DREPT PENAL A INFRAȚIUNILOR PREVĂZUTE LA
ART.186 „FURTUL” DIN CODUL PENAL****Sergiu BRÎNZA, Igor BOTEZATU***

Universitatea de Stat din Moldova

*Judecătoria raionului Vulcănești

Obiectul prezentei cercetări îl constituie caracteristicile elementelor constitutive (obiectul infracțiunii; latura obiectivă a infracțiunii; latura subiectivă a infracțiunii; subiectul infracțiunii), precum și ale elementelor circumstanțiale agravante ale infracțiunilor prevăzute la art.186 CP RM. De asemenea, se explică de ce art.186 CP RM stabilește răspunderea pentru patru infracțiuni de sine stătătoare (și nu pentru una singură, așa cum s-a considerat până acum): nu există o componentă „de bază” de furt care ar consta în sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, componentă care: 1) nu ar presupune producerea unui prejudiciu patrimonial efectiv având o mărime concretă și 2) pe care s-ar greșa în calitate de circumstanțe agravante: a) producerea unui prejudiciu patrimonial efectiv în proporții mici; b) producerea unui prejudiciu patrimonial efectiv a cărui mărime este între limitele de 25-2500 unități convenționale; c) producerea unui prejudiciu patrimonial efectiv în proporții considerabile; d) producerea unui prejudiciu patrimonial efectiv în proporții mari; e) producerea unui prejudiciu patrimonial efectiv în proporții deosebit de mari.

Cuvinte-cheie: furt; sustragere; luare; scop de cupiditate; bunuri; posesie; deposedare; imposedare.

**THE PENAL LAW ANALYSIS OF THE OFFENSES REFERRED TO
ART.186 "THE THEFT" OF THE PENAL CODE**

The object of this research is the characteristics of the constituent elements (the object of the offence; the objective side of the offence; the subjective side of the offence; the subject of the offence), as well as the characteristics of the aggravating circumstantial elements of the offenses referred to art.186 PC RM. It is also explained why art.186 PC RM establishes the liability for four independent offences (not only for one as it was considered up till now): there is no "fundamental" theft part that would consist in hidden circumvention of property of another person, part that: 1) does not require the production of an effective patrimonial damage with a specific size and 2) you could graft as aggravating circumstances: a) the production of an effective patrimonial damage in small proportions; b) the production of an effective patrimonial damage whose size is within the range of 25-2500 conventional units; c) the production of an effective patrimonial damage of considerable proportions; d) the production of an effective patrimonial damage of large proportions; e) the production of an effective patrimonial damage of extremely large proportions.

Keywords: theft; embezzlement; taking; goal by misappropriation; goods; possession; dispossession; impossession.

În art.186 CP RM, sub denumirea marginală de furt, sunt reunite patru variante-tip de infracțiuni și două variante agravate de infracțiuni.

Astfel, prima variantă-tip a furtului, specificată la alin.(1) art.186 CP RM, constă în sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane.

La rândul său, prima variantă agravată a furtului, specificată la lit.b) și c) alin.(2) art.186 CP RM, presupune săvârșirea infracțiunii prevăzute la alineatul (1):

- de două sau mai multe persoane (lit.b));
- prin pătrundere în încăpere, în alt loc pentru depozitare sau în locuință (lit.c)).

Cea de-a doua variantă-tip a furtului, specificată la lit.d) alin.(2) art.186 CP RM, constă în sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșită cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

Cea de-a doua variantă agravată a furtului, specificată la alin.(3) art.186 CP RM, presupune că infracțiunile prevăzute la alineatele (1) sau (2) sunt săvârșite:

- în timpul unei calamități (lit.a));
- de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală (lit.b)).

Cea de-a treia variantă-tip a furtului, consemnată la alin.(4) art.186 CP RM, se exprimă în furtul prevăzut la alineatele (1), (2) sau (3), săvârșit în proporții mari.

În fine, ultima variantă-tip a furtului, specificată la alin.(5) art.186 CP RM, constă în furtul prevăzut la alineatele (1), (2) sau (3), săvârșit în proporții deosebit de mari.

Într-un alt context, trebuie de menționat că, alături de infracțiunile prevăzute la art.187, 188, 190, 191 și 192 CP RM, infracțiunile specificate la art.186 CP RM fac parte din rândul infracțiunilor săvârșite prin sus-

tragere. Prin „sustragere” se înțelege luarea ilegală și gratuită a bunurilor mobile din posesia altuia, care a cauzat un prejudiciu patrimonial efectiv acestuia, săvârșită în scop de cupiditate.

Obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la **alin.(1) art.186 CP RM** îl constituie relațiile sociale cu privire la posesia asupra bunurilor mobile. Împotriva infracțiunilor săvârșite prin sustragere, în general, și a infracțiunilor specificate la art.186 CP RM, în particular, posesia este ocrotită indiferent dacă este viciată, neviciată, de bună- sau de rea-credință, legitimă sau nelegitimă etc. Chiar posesia dobândită printr-o infracțiune, ca și orice altă posesie nelegitimă, este protejată de legea penală.

În ipoteza consemnată la lit.c) alin.(2) art.186 CP RM, în plan secundar, se aduce atingere relațiilor sociale cu privire la inviolabilitatea încăperii, a altui loc pentru depozitare sau a locuinței.

Obiectul material al infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM îl reprezintă bunurile care au o existență materială, sunt create prin munca omului, dispun de valoare materială și cost determinat, fiind bunuri mobile și străine pentru făptuitor.

Astfel, în primul rând, bunurile, care reprezintă obiectul material al infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM, trebuie să aibă o existență materială. Nu au o existență materială următoarele entități corporale: 1) bunurile intelectuale (în sensul prevederii de la alin.(1) art.9 din Constituție). „Sustragerea” unor asemenea bunuri poate fi calificată în baza art.185¹, 185² sau 185³ CP RM ori a art.96, 97, 99-103 din Codul contravențional; 2) energia, chiar având o valoare materială. De exemplu, însușirea energiei electrice sau a energiei termice atrage răspunderea în baza art.194 CP RM sau a art.164 din Codul contravențional; 3) informațiile. De exemplu, se aplică art.338 CP RM în cazul sustragerii de informații ce constituie secret de stat în scopul transmiterii lor unui stat străin, unei organizații străine sau agenturii lor; 4) serviciile. „Sustragerea” serviciilor poate fi calificată în conformitate cu art.196 CP RM, cu art.106, alin.(6) art.180, art.252 din Codul contravențional etc.

În al doilea rând, în calitatea lor de obiect material al infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM, bunurile se caracterizează printr-un ansamblu de aspecte de natură socială, economică, fizică și juridică.

Sub *aspect social*, obiectul material al infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM este constituit din bunurile în a căror creare a fost investită munca omului, prin care bunurile au fost detașate de starea lor naturală. Aspectul examinat este important mai ales în planul delimitării infracțiunilor specificate la art.186 CP RM de unele infracțiuni ecologice (de exemplu, de infracțiunile prevăzute la art.231, 233 sau 234 CP RM).

Pentru a delimita obiectul material al infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM de obiectul material al infracțiunilor prevăzute la art.231, 233 sau 234 CP RM, este nevoie de a stabili scopul aplicării muncii umane asupra componentelor materiale ale mediului înconjurător (a nu se confunda cu scopul urmărit de către făptuitor la săvârșirea sustragerii). Dacă acest scop a constat în a restabili sau a păstra situația ecologică favorabilă pentru viața și activitatea omului, atunci cele săvârșite formează una din faptele incriminate la art.231, 233 sau 234 CP RM. Din contra, dacă scopul în care s-a aplicat munca umană asupra componentelor materiale ale mediului înconjurător s-a exprimat în a include componentele date în circuitul marfar, în procesul de producție, atunci cele comise se califică potrivit alin.(1) art.186 CP RM.

Sub *aspect economic*, bunurile care formează obiectul material al infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM trebuie să aibă o valoare materială (economică) și un cost determinat.

Costul exprimă valoarea obiectivă a bunului, utilitatea socială a acestuia. Dacă bunul comportă doar o valoare subiectivă, sentimentală, având o utilitate individuală, el nu va putea forma obiectul material al infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM (de exemplu, o poză a unei cunoștințe, un fragment de hârtie cu însemnările persoanei etc.). Aceasta deoarece un astfel de bun nu va putea fi evaluat în bani. Totuși, există bunuri care, pe lângă o utilitate individuală, au și o utilitate socială: pozele unor celebrități (mai ales cu autografele acestora), jurnalele intime ale acestora, scrisorile lor etc. Evident, asemenea bunuri, constituind exponate muzeale, piese de arhivă, obiecte de vânzare-cumpărare sau de licitație etc., trebuie recunoscute ca obiect material al infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM.

Sub *aspect fizic*, bunurile, privite ca obiect material al infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM, trebuie să fie bunuri mobile. Calitatea de bun mobil permite delimitarea infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM de infracțiunea prevăzută la art.193 CP RM.

Dacă un bun imobil nu poate fi sustras, în schimb părțile dintr-un asemenea bun, devenite mobile prin detașare, pot constitui obiectul material al infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM. De exemplu, dacă o casă nu poate fi sustrasă, în schimb pot fi sustrate ușile, ferestrele acesteia etc. Dacă prin detașarea părților

dintr-un imobil s-a provocat și distrugerea sau deteriorarea imobilului respectiv, alături de infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM poate subzista și fapta prevăzută la art.197 CP RM sau la art.104 din Codul contravențional.

Sub *aspect juridic*, bunurile, privite ca obiect material al infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM, trebuie să fie străine pentru făptuitor. În alți termeni, bunul trebuie să se afle, înainte de comiterea infracțiunii, în posesia victimei.

Revendicarea, prin metode ilegale – de către victima infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM sau de către o altă persoană care acționează în interesul victimei infracțiunii în cauză – a bunului aparținând victimei, aflat în posesia nelegitimă a făptuitorului, trebuie calificată ca samavolnicie, în conformitate cu art.352 CP RM sau cu art.335 din Codul contravențional.

În ipoteza unei înscenări de furt, răspunderea poate fi aplicată pentru pregătirea de una dintre infracțiunile specificate la art.190 CP RM (dacă a existat intenția făptuitorului de a obține compensarea pentru bunul, chipurile, dispărut).

În unele cazuri, datorită calității speciale a bunurilor furate, se va aplica nu alin.(1) art.186 CP RM, dar o normă concurentă (de exemplu: art.181 (în ipoteza furtului de urne de vot sau de documente electorale), art.194 (în situația furtului de gaze naturale), art.217⁴ (în cazul furtului de substanțe narcotice sau psihotrope), art.222 (în ipoteza furtului de obiecte care se află în mormânt sau pe el), art.290 (în situația furtului de arme de foc (cu excepția armei de vânătoare cu țeavă lisă) sau de muniții), art.295 (în cazul furtului de material sau de dispozitiv radioactiv ori de instalație nucleară), art.360 (în situația furtului de documente, imprimare, ștampile sau sigilii aparținând întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate sau forma juridică de organizare, dacă această faptă a fost săvârșită din interes material sau din alte motive josnice), art.389 (în ipoteza furtului de bunuri aparținând celor căzuți pe câmpul de luptă) din Codul penal).

De asemenea, în astfel de cazuri pot fi aplicate unele norme din Codul contravențional: alin.(1) art.79 (în cazul furtului de sânge sau de derivate de sânge); alin.(7) art.295 (în ipoteza furtului de documente contabile până la expirarea termenului de păstrare a lor, conform regulilor stabilite de Organul de Stat pentru Supravegherea și Administrarea Fondului Arhivistic al Republicii Moldova).

Laturna obiectivă a infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM are următoarea structură: 1) fapta prejudiciabilă care constă în acțiunea de luare ilegală și gratuită; 2) urmările prejudiciabile sub formă de prejudiciu patrimonial efectiv a cărui mărime se situează între limitele de 25-2500 unități convenționale și care nu are un caracter considerabil; 3) legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile; 4) modul ascuns.

În contextul infracțiunilor săvârșite prin sustragere, în general, și al infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM, în particular, acțiunea de luare este alcătuită din două acte succesive: 1) deposedarea, adică scoaterea bunului din stăpânirea victimei, reprezintă actul extinctiv; 2) imposedarea, adică trecerea bunului în stăpânirea făptuitorului, constituie actul achizitiv.

Caracterul ilegal al acțiunii de luare rezultă din: 1) săvârșirea infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM pe calea violării iminente a prevederilor legislative ce reglementează regimul posesiei asupra bunurilor (criteriul obiectiv al ilegalității); 2) lipsa la făptuitor a oricăror drepturi asupra bunurilor luate (criteriul subiectiv al ilegalității).

Pentru a fi calificată în baza alin.(1) art.186 CP RM, acțiunea de luare trebuie să fie nu numai ilegală, dar și gratuită. Luarea ilegală, dar echivalentă (integral compensată) a bunurilor altuia nu poate fi calificată potrivit alin.(1) art.186 CP RM, deoarece în acest caz posesorului nu îi este cauzat niciun prejudiciu patrimonial.

Luarea se consideră gratuită atunci când se realizează: 1) fără o despăgubire pecuniară pe măsură a valorii bunului luat; 2) fără o acordare a echivalentului sub formă de muncă sau bunuri de aceeași valoare; 3) cu o despăgubire simbolică ori neadecvată a valorii bunului luat.

Luarea ilegală va fi considerată gratuită și atunci când compensarea costului bunurilor luate a avut loc deja după săvârșirea infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM. În conformitate cu lit.e) alin.(1) art.76 CP RM, o asemenea circumstanță poate avea ca efect atenuarea pedepsei stabilite pentru infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM, dar nicidecum nu-l poate absolve pe făptuitor de răspundere penală.

Pe cale de consecință, despre lipsa gratuității luării se poate vorbi în situația acordării compensării corespunzătoare până la consumarea infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM, nu însă ulterior acesteia.

Dintr-o perspectivă mai largă, referitor la infracțiunile prevăzute la art.186 CP RM, se poate susține: ca parțială, compensarea valorii bunurilor luate trebuie considerată în funcție de mărimea părții în raport cu întregul, ca: 1) lipsă a sustragerii infracționale (operând prevederea de la alin.(2) art.14 CP RM, potrivit căreia nu constituie infracțiune acțiunea sau inacțiunea care, deși, formal, conține semnele unei fapte prevăzute de Codul penal, dar, fiind lipsită de importanță, nu prezintă gradul prejudiciabil al unei infracțiuni); 2) sustragere în proporții mici¹ din avutul proprietarului (art.105 din Codul contravențional); 3) infracțiune prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM (dacă mărimea prejudiciului patrimonial, cauzat de sustragere, va fi cuprinsă între limitele de 25-2500 unități convenționale, însă nu se va atesta cauzarea de daune în proporții considerabile); 4) infracțiune prevăzută la lit.d) alin.(2) art.186 CP RM (dacă mărimea prejudiciului patrimonial, cauzat de sustragere, va fi cuprinsă între limitele de 25-2500 unități convenționale și se va atesta cauzarea de daune în proporții considerabile); 4) infracțiune prevăzută la alin.(4) art.186 CP RM (dacă mărimea prejudiciului patrimonial, cauzat de sustragere, va fi cuprinsă între limitele de 2500-5000 unități convenționale); 5) infracțiune prevăzută la alin.(5) art.186 CP RM (dacă mărimea prejudiciului patrimonial, cauzat de sustragere, va depăși 5000 unități convenționale). Pentru a alege corect una din aceste soluții, este necesară analiza tuturor circumstanțelor concrete ale cazului, cu luarea în seamă, când o cere situația, a opiniei victimei, fără însă a absolutiza însemnătatea acestui factor.

Specificul infracțiunilor prevăzute la art.186 CP RM, în raport cu celelalte infracțiuni săvârșite prin sustragere, constă în modul ascuns (clandestin) de comitere a faptei. Stabilirea modului ascuns de comitere a faptei de sustragere are la bază două criterii: 1) criteriul obiectiv și 2) criteriul subiectiv.

Criteriul obiectiv presupune că fapta de sustragere este săvârșită: 1) *în lipsa victimei sau a oricăror altor persoane*. Este cea mai des întâlnită ipoteză, când făptuitorul tinde să evite oricare contact vizual cu alte persoane care l-ar putea împiedica să săvârșească infracțiunea sau să-l denunțe; 2) *în prezența altor persoane, însă pe neobservate pentru acestea*. Într-un asemenea caz, făptuitorul trebuie să depună comparativ mai multe eforturi, deoarece trebuie să se apropie imperceptibil de victimă sau să-i ia bunurile în așa fel încât să rămână neremarcat, sau să se retragă neobservat cu bunurile sustrate; 3) *în prezența altor persoane, care observă luarea bunurilor, dar care nu conștientizează caracterul infracțional al celor săvârșite*. De această dată, putem nuanța următoarele situații: a) aceste alte persoane nu cunosc cui aparțin bunurile luate (admițând că acestea ar putea să aparțină făptuitorului); b) făptuitorul creează, prin înșelăciune, caracterul aparent legitim al luării bunurilor; c) el profită de faptul că alte persoane nu sunt în stare să conștientizeze obiectiv caracterul infracțional al celor comise de el (din cauza vârstei fragede, a ebrietății, a somnului, a bolii psihice ori a unei alte stări specifice în care se află); 4) *în prezența altor persoane care urmăresc luarea bunurilor și conștientizează caracterul infracțional al celor comise*. Urmărind luarea bunurilor, aceste persoane insuflă încredere făptuitorului că nu-i vor crea impedimente în procesul săvârșirii sustragerii, în virtutea calității de soț, a relațiilor de rudenie, a raporturilor afective sau a altor asemenea circumstanțe.

Criteriul obiectiv este insuficient pentru stabilirea, în cazul infracțiunilor prevăzute la art.186 CP RM, a modului ascuns de comitere a faptei. Pentru calificarea faptelor în baza art.186 CP RM mai este necesară prezența criteriului subiectiv de stabilire a modului ascuns. Acest criteriu presupune convingerea făptuitorului că cele săvârșite de el rămân nevăzute, neobservate sau neînțelese adecvat de către alte persoane, ori că aceste persoane nu-i vor zădărnici săvârșirea sustragerii. Bineînțeles, concluziile asupra circumstanței că făptuitorul era convins de modul ascuns al acțiunii sale trebuie să se bazeze pe anumite premise de ordin obiectiv, dar nu pe declarațiile lui neîntemeiate.

Decisiv pentru stabilirea modului ascuns de comitere a sustragerii este criteriul subiectiv. Iată de ce, de exemplu, în cazul în care făptuitorul consideră că săvârșește sustragerea pe ascuns, iar, în realitate, acțiunea de luare i-a fost văzută de alte persoane, nu există temeiuri de a-i califica fapta ca sustragere deschisă. Deci, nu este aplicabil art.187 CP RM. Aceasta deoarece făptuitorul, reieșind din circumstanțele concrete, nu a conștientizat faptul descoperirii sale și considera că acționează pe ascuns. Dimpotrivă, sustragerea nu este ascunsă, urmând a fi calificată în baza art.187 CP RM, atunci când făptuitorul este convins că acțiunile lui sunt evidente pentru cei din jur, deși în realitate el nu a fost văzut de nimeni în procesul săvârșirii sustragerii.

¹ În conformitate cu art.18 al Codului contravențional, se consideră de mici proporții valoarea bunurilor sustrate, dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală sau valoarea pagubei pricinuite care, la momentul săvârșirii contravenției, nu depășește 25 unități convenționale.

Întrucât modul ascuns de comitere a sustragerii este un semn obligatoriu al laturii obiective a infracțiunilor prevăzute la art.186 CP RM, persoana care asigură modul ascuns al sustragerii (de exemplu, cel care stă „de șase” („de pază”)) trebuie recunoscută coautor al infracțiunilor în cauză, nu însă complice la acestea.

În practică sunt cunoscute situații, când persoana, care încearcă să săvârșească infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM, este surprinsă la locul faptei (de exemplu, au apărut pe neașteptate persoane străine sau a revenit stăpânul locuinței, pentru a-și lua bunul uitat etc.). În astfel de situații, în funcție de posibilul comportament ulterior al făptuitorului, pot fi specificate următoarele trei variante alternative de calificare: 1) dacă făptuitorul înțelege că a fost descoperit, încetează realizarea sustragerii și încearcă să părăsească locul faptei, abandonând bunurile, atunci cele comise urmează a fi calificate conform art.27 și alin.(1) 186 CP RM; 2) dacă, în pofida faptului că a fost surprins în procesul sustragerii neconsumate, făptuitorul ignoră această împrejurare și continuă realizarea sustragerii, sustragerea începută ca furt se transformă în jaf (deci, urmează a fi calificată în baza art.187 CP RM)²; 3) în cazul în care făptuitorul, întâmpinând împotrivire în procesul săvârșirii sustragerii, aplică violență față de persoana care încearcă să împiedice luarea bunurilor sau să le rețină nemijlocit după deposedare, fapta se califică fie conform lit.e) alin.(2) art.187 CP RM, fie potrivit art.188 CP RM³.

Cea de-a treia variantă de calificare enunțată mai sus se deosebește calitativ de alta: dacă făptuitorul aplică violența sau amenință cu aplicarea violenței după consumarea infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM, având scopul de a scăpa de urmărire sau de a evita reținerea sa, atunci fapta nu mai poate fi calificată în conformitate cu lit.e) alin.(2) art.187 sau cu art.188 CP RM. De această dată, cele săvârșite formează concursul real dintre infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM și, în dependență de gradul de violență sau de caracterul amenințării cu violența, una din infracțiunile prevăzute la art.145, 151, 152 sau 155 CP RM, ori la art.78 din Codul contravențional.

Nu este exclus ca, în cazul infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM, făptuitorul să recurgă la înșelăciune. Dar nu pentru a asigura săvârșirea sustragerii (caz în care ne vom afla în prezența uneia dintre infracțiunile prevăzute la art.190 CP RM), dar pentru a ușura sustragerea.

Infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM este o infracțiune materială. Numai prejudiciul patrimonial efectiv poate să reprezinte urmările prejudiciabile care se produc în contextul infracțiunii date. Pagubele sub forma venitului ratat nu au relevanță la calificarea infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM. Aceasta întrucât este de neconceput să iei ceva care deocamdată nu există în natură.

Imputarea prejudiciului patrimonial efectiv cauzat prin infracțiunea specificată la alin.(1) art.186 CP RM presupune stabilirea legăturii de cauzalitate dintre luarea ilegală și gratuită a bunurilor mobile din posesia altuia, pe de o parte, și prejudiciul sus-amintit, pe de altă parte. Cu alte cuvinte, pentru a imputa cuiva săvârșirea infracțiunii în cauză, este necesar a stabili că golul patrimonial, creat în sfera patrimonială a victimei, și, implicit, sporirea atestată în cadrul sferei patrimoniale a făptuitorului reprezintă efectul tocmai al luării ilegale și gratuite a bunurilor mobile din posesia victimei.

La momentul săvârșirii faptei, mărimea prejudiciului cauzat prin infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM trebuie să depășească 25 unități convenționale. În caz contrar, răspunderea se va aplica în baza art.105 al Codului contravențional. În același timp, mărimea prejudiciului cauzat prin infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM nu poate să depășească 2500 unități convenționale. Altfel, răspunderea se va aplica în conformitate cu alin.(4) art.186 CP RM. Nu în ultimul rând, prejudiciul cauzat prin infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM nu poate să aibă un caracter considerabil. În caz contrar, calificarea se va face potrivit lit.d) alin.(2) art.186 CP RM.

Infracțiunea specificată la alin.(1) art.186 CP RM se consideră consumată din momentul în care făptuitorul a obținut posibilitatea reală de a se folosi sau a dispune de bunurile luate. Dacă făptuitorul nu a obținut posibilitatea reală de a se folosi de bunurile luate sau de a dispune de ele la propria dorință, adică nu a dus

² În cazul dat, intenția inițială de a săvârși infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM se transformă în intenția supravinită de a săvârși infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.187 CP RM. Drept urmare, răspunderea se va aplica numai în baza alin.(1) art.187 CP RM. Nu putem vorbi în niciun caz despre concursul infracțiunilor prevăzute la alin.(1) art.186 și la alin.(1) 187 CP RM.

³ În acest caz, intenția inițială de a săvârși infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM se transformă în intenția supravinită de a săvârși fapta prevăzută la lit.e) alin.(2) art.187 CP RM sau una din faptele prevăzute la art.188 CP RM. Răspunderea se va aplica numai în baza lit.e) alin.(2) art.187 sau a art.188 CP RM. Lipsește temeiul atestării unui concurs al infracțiunilor prevăzute la alin.(1) art.186 și la lit.e) alin.(2) art.187 sau la art.188 CP RM.

infracțiunea până la capăt din cauze independente de voința lui, cele comise urmează a fi calificate în baza art.27 și alin.(1) art.186 CP RM.

Prin „posibilitatea reală de a se folosi sau a dispune de bunurile luate” trebuie să se înțeleagă situația când aceste bunuri se află în posesia făptuitorului și el singur hotărăște cum să procedeze cu ele mai departe – să le consume, să le vândă, să le transmită altor persoane etc. În alți termeni, are loc o îmbinare a două criterii: a criteriului obiectiv (bunurile se află în posesia făptuitorului) și a criteriului subiectiv (făptuitorul se consideră proprietar al bunurilor luate).

Cât privește momentul de consumare a infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM, săvârșite de pe teritoriul unui obiect păzit, de regulă, în astfel de cazuri infracțiunea se consideră consumată din momentul scoaterii bunurilor în afara teritoriului păzit. În același timp, reținerea făptuitorului având bunurile respective asupra sa, la ieșirea de pe teritoriul unui obiect păzit, atestă tentativa la infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM.

Lucrătorul investit cu asigurarea integrității bunurilor aflate pe teritoriul unui obiect păzit, care a contribuit intenționat la săvârșirea infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM de către o altă persoană (de exemplu, a înlăturat obstacolele din calea săvârșirii infracțiunii în cauză), trebuie tras la răspundere pentru complicitate la infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM.

În acord cu prevederile art.56 „Liberarea de răspundere penală în legătură cu renunțarea de bună voie la săvârșirea infracțiunii” din Codul penal, persoana care a ascuns bunurile pe teritoriul unui obiect păzit, având scopul scoaterii lor ulterioare în afara acestui teritoriu, în cazul restituirii din propria voință a bunurilor date, poate fi liberată de răspundere penală în legătură cu renunțarea de bunăvoie la săvârșirea infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM.

Până când bunurile nu au fost scoase de pe teritoriul obiectului păzit, infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM nu poate fi considerată consumată, chiar dacă aceste bunuri au fost separate de restul și au fost pregătite pentru scoaterea lor ulterioară, sau dacă a avut loc înțelegerea prealabilă cu lucrătorul investit cu paza obiectului respectiv. De asemenea, infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM nu poate fi considerată consumată în cazul în care a fost scoasă numai o parte din bunuri, existând intenția făptuitorului de a sustrage toate bunurile selectate. Aruncarea bunurilor, peste gard, unui alt participant la infracțiune, care a fost de îndată reținut, de asemenea trebuie calificată conform art.27 și alin.(1) art.186 CP RM, deoarece făptuitorii nu obținuse încă posibilitatea reală de a se folosi sau a dispune de acele bunuri la dorința lor.

Latura subiectivă a infracțiunii specificate la alin.(1) art.186 CP RM se caracterizează, în primul rând, prin vinovăție sub formă de intenție directă. Pentru calificarea faptei conform normei în cauză, este obligatorie prezența scopului de cupiditate.

Scopul de cupiditate reprezintă anticiparea în conștiința făptuitorului a stăpânirii sale definitive asupra bunurilor luate, când el va avea posibilitatea de a poseda, a folosi și a dispune de aceste bunuri ca și cum ele ar fi ale lui proprii.

Nu poate fi calificată conform alin.(1) art.186 CP RM luarea ilegală și gratuită, pe ascuns, a bunurilor mobile din posesia altuia, luare prin care acestuia i s-a cauzat un prejudiciu patrimonial efectiv, săvârșită în scopul folosinței temporare a acelor bunuri, făptuitorul urmărind restituirea lor ulterioară. Esența „folosinței temporare” constă în aceea că bunurile sunt luate pe un timp oarecare, și anume – pe o perioadă nesemnificativă sau strict determinată. În astfel de cazuri, făptuitorul nu urmărește scopul de cupiditate, deoarece nu dorește să treacă bunurile în stăpânirea sa definitivă. În funcție de circumstanțele cazului, asemenea fapte pot fi calificate conform art.192¹, 192² sau altele din Codul penal.

Este posibilă comiterea infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM în scopul transmiterii bunurilor unor terțe persoane dintr-un sentiment de grațitudine față de acestea, în vederea achitării către ele a datoriilor nestinse etc. Chiar și în acest caz sustragerea este comisă în scop de cupiditate (la concret – în scop de înavuțire a unor terțe persoane), deoarece, văzându-se în postura de pretins proprietar, făptuitorul nu face decât să realizeze atributul de dispoziție care derivă din dreptul de proprietate. În ipoteza dată, făptuitorul urmărește scopul de cupiditate, chiar dacă nu urmărește să obțină profitul pentru sine personal.

Prezența scopului de cupiditate nu presupune prezența obligatorie a motivului de cupiditate. Explicația este că motivul de cupiditate constă în năzuința făptuitorului de a obține, de pe urma celor sustrate, venit material pentru sine sau pentru apropiații săi, fie pentru ceilalți participanți la infracțiune, sau, mai scurt, pentru o persoană care a acordat, direct sau indirect, o asistență materială făptuitorului sau care, în previziunea

făptuitorului, îi va acorda o astfel de asistență în viitor. Este însă perfect posibilă situația când făptuitorul ia bunurile de la victimă pentru a le trece în folosul unor terțe persoane, fără a se înavuți personal sau fără a spera la o înavuțire personală în viitor (de exemplu, făptuitorul transferă întreaga sumă de bani sustrasă pe contul unei case de copii, păstrându-și anonimatul absolut, deci excluzând din start orice fel de „contraprestație” pentru „altruismul” său). În aceste condiții, fapta întrunește toate semnele constitutive ale noțiunii de sustragere, însă fără a fi săvârșită din motiv de cupiditate.

Subiectul infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM este persoana fizică responsabilă care la momentul comiterii faptei a atins vârsta de 14 ani.

Pentru agravarea răspunderii conform lit.b), c) alin.(2) sau alin.(3) art.186 CP RM, este suficientă prezența măcar a uneia dintre agravantele specificate în aceste prevederi. Cu toate acestea, în sentința instanței de judecată trebuie indicate toate agravantele care și-au găsit confirmarea în cazul concret, cu specificarea precisă a literelor corespunzătoare și a alineatului din articolul corespunzător.

În cazurile în care într-o infracțiune unică sunt prezente câteva agravante, la calificare se aplică, în conformitate cu lit.c) art.117 CP RM, acel alineat al normei care prevede o pedeapsă mai aspră. În același timp, îmbinarea câtorva circumstanțe agravante ale infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM nu reprezintă un concurs de infracțiuni. Aceasta întrucât pluralitatea de agravante, având la bază aceeași intenție infracțională, nu înseamnă pluralitatea de infracțiuni.

Prin Legea Republicii Moldova pentru modificarea și completarea Codului penal al Republicii Moldova, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova la 18.12.2008 [1], a fost exclusă circumstanța agravantă „repetat”, care a fost prevăzută la **lit.a) alin.(2) art.186 CP RM**. Ca efect, conform legii penale în vigoare, repetarea infracțiunilor prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM reprezintă concursul acestor infracțiuni.

Operarea acestor amendamente legislative nu trebuie înțeleasă în niciun caz ca temei pentru a nu delimita infracțiunea unică prelungită prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM de concursul infracțiunilor specificate la alin.(1) art.186 CP RM. Concursul infracțiunilor prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM trebuie deosebit de infracțiunea unică prelungită specificată la alin.(1) art.186 CP RM, care constă din mai multe acte infracționale identice, realizate pe calea furtului de bunuri din una și aceeași sursă, caracterizate prin unitatea intenției infracționale și care în ansamblul lor alcătuiesc o infracțiune unică prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM.

Nu constituie un concurs al infracțiunilor prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM sustragerea pe ascuns a bunului divizibil pe părți, nici scoaterea de pe teritoriul unui obiectiv păzit, în câteva tranșe, a bunurilor care au fost pregătite pentru a fi sustrate împreună. De asemenea, dacă infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM este săvârșită în privința câtorva victime concomitent (în prezența unității intenției), nu se atestă concursul infracțiunilor prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM.

Dimpotrivă, câteva infracțiuni specificate la alin.(1) art.186 CP RM, comise în privința aceleiași victime (de la aceeași sursă), vor forma concursul infracțiunilor în cauză, dacă, după fiecare din aceste infracțiuni, la făptuitor apare intenția de a comite o nouă infracțiune.

Conform **lit.b) alin.(2) art.186 CP RM**, răspunderea pentru infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM se agravează dacă aceasta este săvârșită de două sau mai multe persoane.

Circumstanța agravantă consemnată la lit.b) alin.(2) art.186 CP RM operează în oricare din următoarele trei ipoteze: a) infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM este comisă în coautorat (inclusiv în coautorat cu repartizarea rolurilor); b) infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM este comisă de către o persoană care întrunește semnele subiectului infracțiunii, în comun cu o persoană care nu întrunește aceste semne; c) infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM este comisă de către o persoană care întrunește semnele subiectului infracțiunii, prin intermediul unei persoane care cu bună-știință nu este pasibilă de răspundere penală.

Participația complexă, atunci când latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM este executată de un singur autor, nu poate fi calificată în baza lit.b) alin.(2) art.186 CP RM. Chiar dacă alături de acest autor mai participă un organizator, instigator sau complice, aceștia doar contribuie la săvârșirea sustragerii, deci nu o săvârșesc.

Deși existența sau lipsa înțelegerii prealabile între cofăptuitori nu are niciun impact asupra calificării faptei conform lit.b) alin.(2) art.186 CP RM, această împrejurare poate fi luată în calcul la individualizarea pedepsei.

În ipoteza consemnată la lit.b) alin.(2) art.186 CP RM, specificul coautoratului constă în aceea că latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM este executată – simultan sau nesimultan – de

către toți coautorii. Astfel, coautoratul poate fi de două tipuri: 1) coautoratul paralel; 2) coautoratul succesiv. În primul caz, toți coautorii execută simultan latura obiectivă a sustragerii. În cel de-al doilea caz, latura obiectivă a infracțiunii este divizată de către coautori. În acest fel, săvârșirea comună a infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM de către doi sau mai mulți coautori se exprimă în aceea că fiecare din aceștia săvârșește – în volum deplin sau parțial – fapta de sustragere pe ascuns a bunurilor altei persoane.

Executarea unei părți a laturii obiective a infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM nu trebuie înțeleasă doar ca participare nemijlocită la acțiunea de luare a bunurilor. Coautor trebuie recunoscută și persoana care stă de pază, pentru a veghea ca cei care iau nemijlocit bunurile să nu fie descoperiți. În adevăr, această persoană asigură modul ascuns de comitere a sustragerii, deci execută parțial latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM, chiar dacă nu participă nemijlocit la acțiunea de luare.

Totodată, acțiunile persoanelor care nu execută nici măcar parțial latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM, dar care contribuie la săvârșirea acesteia prin sfaturi, indicații, prin promisiunea prealabilă că vor tăinui urmele infracțiunii, că vor vinde bunurile sustrase etc., trebuie calificate drept complicitate la infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM.

În corespundere cu *lit.c) alin.(2) art.186 CP RM*, răspunderea se agravează dacă infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM este săvârșită prin pătrundere în încăpere, în alt loc pentru depozitare sau în locuință. Pentru a imputa făptuitorului circumstanța agravantă în cauză, este necesară prezența cumulativă a următoarelor trei condiții: 1) să fie săvârșită o pătrundere; 2) această pătrundere să fie ilegală; 3) pătrunderea să se facă în încăpere, în alt loc pentru depozitare sau în locuință.

În legătură cu *prima* din aceste condiții, trebuie de menționat că prin „pătrundere” se înțelege intrarea, pe ascuns sau deschisă, în încăpere, în alt loc pentru depozitare sau în locuință, în scopul săvârșirii infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM. Ea poate fi săvârșită: 1) cu sau fără depășirea obstacolelor; 2) cu sau fără recurgerea la înșelăciune; 3) cu sau fără ajutorul unor dispozitive care îi permit făptuitorului să extragă bunurile vizate fără a intra în încăpere, în alt loc pentru depozitare sau în locuință.

Astfel, pătrunderea poate fi efectuată cu depășirea obstacolelor (ușilor, porților, încuietorilor, geamurilor, grilajelor, semnalizării de alarmă etc.), pe calea escaladării sau a efracției. Dacă – în procesul săvârșirii infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM prin pătrundere în încăpere, în alt loc pentru depozitare sau în locuință – făptuitorul a distrus sau a deteriorat bunurile victimei, care nu formează obiectul material al infracțiunii în cauză, cele comise, în prezența unor suficiente temeuri, trebuie calificate suplimentar conform art.197 CP RM sau art.104 din Codul contravențional.

Săvârșirea pătrunderii cu recurgerea la înșelăciune presupune că – în scopul comiterii infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM în încăpere, în alt loc pentru depozitare sau în locuință – pentru a-și facilita accesul, fără a stârni suspiciuni, făptuitorul se erijează în: instalator, poștaș, curier, inspector al pazei anti-incendiară, angajat al serviciului comunal, recenzor, polițist, lucrător medical etc., utilizând în unele cazuri legitimația falsă. În astfel de cazuri, dacă sunt uzurpate calități oficiale⁴, cele săvârșite trebuie calificate suplimentar conform art.351 CP RM. Important este ca uzurparea de calități oficiale să fie însoțită de săvârșirea pe această bază a infracțiunii specificate la alin.(1) art.186 CP RM.

De asemenea, pătrunderea poate fi efectuată în mod nemijlocit (sub forma intrării fizice sau prin întinderea mâinii înăuntru) sau mijlocit, atunci când bunurile sunt extrase fără intrarea propriu-zisă, cu utilizarea unor cârlige, „undite”, magneți, furtunuri aspiratoare, clești, cângi, lasouri etc. ori a animalelor dresate sau chiar a unor persoane care, cu bună-știință, nu sunt pasibile de răspundere penală (minori având vârsta de până la 14 ani; persoane iresponsabile).

În legătură cu cea de-a doua condiție din cele nominalizate mai sus, pătrunderea în încăpere, în alt loc pentru depozitare sau în locuință trebuie să fie întotdeauna ilegală. Aceasta presupune întrunirea următoarelor două condiții: 1) făptuitorului îi lipsește dreptul de apariție în genere sau în anumite momente în încăperea, în alt loc pentru depozitare sau în locuința respectivă; 2) făptuitorul se află totuși acolo, în pofida interdicției persoanelor abilitate sau fără acordul acestora, fie pe calea înșelării lor.

Aflarea persoanei – în încăpere, în alt loc pentru depozitare sau în locuință – în temeuri legale (de exemplu, cu acordul persoanelor abilitate sau în legătură cu munca efectuată în locul respectiv) exclude posibilitatea

⁴ Sunt considerate „calități oficiale” acele funcții ori însărcinări de stat deținute în mod legitim care conferă titularului acestora dreptul de a efectua acte juridice în numele unei autorități publice, în limitele unei anumite competențe funcționale. Calitatea oficială implică exercițiul autorității, adică puterea de a lua dispoziții cu caracter obligatoriu și de a asigura respectarea acestora.

funcționării agravantei prevăzute la lit.c) alin.(2) art.186 CP RM. De asemenea, intrarea făptuitorului în sala comercială a magazinului sau în sala expozițională a muzeului, atunci când accesul în acestea este deschis pentru fiecare, nu formează agravanta „prin pătrundere în încăpere, în alt loc pentru depozitare sau în locuință”, chiar dacă făptuitorul urmărește scopul comiterii infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM. La fel, existența la făptuitor a accesului liber în încăpere, în alt loc pentru depozitare sau în locuință, în virtutea legăturilor de rudenie (ca membru al familiei) sau în baza raporturilor contractuale (ca locatar provizoriu), face inoportună invocarea circumstanței agravante consemnate la lit.c) alin.(2) art.186 CP RM. În astfel de cazuri, răspunderea se va aplica în baza alin.(1) art. 186 CP RM.

Dimpotrivă, circumstanța agravantă prevăzută la lit.c) alin.(2) art.186 CP RM este prezentă dacă făptuitorul a intrat în mod legal în locul respectiv, însă rămâne în el după închiderea lui (pentru pauza de masă sau cea nocturnă), în scopul săvârșirii sustragerii. În context, rămânerea ilegală nu se deosebește principial de intrarea ilegală, odată ce făptuitorul rămâne – în încăpere, în alt loc pentru depozitare sau în locuință – în pofida rigorilor ce condiționează regimul de lucru în locurile respective sau în pofida voinței persoanei responsabile pentru integritatea bunurilor păstrate în acele locuri, ori a persoanei care are în stăpânire acele locuri.

Pentru aplicarea răspunderii în baza lit.c) alin.(2) art.186 CP RM, este necesar ca scopul de sustragere să apară la făptuitor până la pătrunderea lui în încăpere, în alt loc pentru depozitare sau în locuință. Răspunderea se va aplica conform art.186 (cu excepția lit.c) alin.(2)) CP RM, dacă făptuitorul a intrat în asemenea locuri, urmărind scopuri legitime, iar scopul de a sustrage a apărut ulterior. Iată de ce, noțiunea de pătrundere ilegală nu se referă la cazurile când, de exemplu, făptuitorul a fost invitat în vizită, sau pentru efectuarea reparației, sau pentru a face cunoștință cu victima etc., iar apoi, aflându-se în locuința ei și profitând de încrederea acesteia, săvârșește acolo sustragerea pe ascuns a bunurilor aparținând acestei victime.

În situația săvârșirii infracțiunii prevăzute la alin.(1) art. 186 CP RM de două sau mai multe persoane, prin pătrundere în încăpere, în alt loc pentru depozitare sau în locuință, trebuie luat în considerație faptul că acțiunile persoanei care nu a intrat în încăpere, în alt loc pentru depozitare sau în locuință, dar care, potrivit înțelegerii privind repartizarea rolurilor, a luat parte la acțiunile legate de intrarea în ele a altor persoane sau de luarea bunurilor din ele (de exemplu, persoana a deschis cu șperaclul ușa locuinței, dar nu intră, iar cealaltă persoană intră în această locuință și sustrage nemijlocit bunurile dintr-aceasta), reprezintă coautorat și nu necesită referire la alin.(5) art.42 CP RM.

Cea de-a treia condiție din cele menționate mai sus presupune că, pentru a fi operabilă circumstanța agravantă prevăzută la lit.c) alin.(2) art.186 CP RM, este necesar ca pătrunderea ilegală, în scopul săvârșirii sustragerii, să fie efectuată nu în oricare loc, dar anume în încăpere, în alt loc pentru depozitare sau în locuință.

În sensul prevederii de la lit.c) alin.(2) art.186 CP RM, prin „încăpere” se înțelege un edificiu permanent sau provizoriu, fix sau ambulant, aflat în proprietate publică sau privată, care este destinat dislocării atât a oamenilor care își îndeplinesc obligațiile profesionale, cât și a bunurilor necesare activității întreprinderilor, instituțiilor sau organizațiilor care își au sediul în astfel de edificii. Sunt încăperi: magazinele, depozitele, antrepozitele, garajele, beciurile, hambarele, atelierele, muzeele, oficiile poștale, teatrele, instituțiile de învățământ, edificiile sportive acoperite, hangarele gonflabile, corturile de prelată etc.

Noțiunea de încăpere se referă nu numai la încăperea care se află sub pază specială, dar și la alte încăperi (sau o parte a acestora), în care accesul persoanelor străine este totuși interzis ori în care intrarea acestora nu este admisă fără acordul respectiv al persoanelor abilitate.

În sensul prevederii de la lit.c) alin.(2) art.186 CP RM, prin „alt loc pentru depozitare” se are în vedere sectorul de teritoriu sau dispozitivul care este destinat, adaptat sau special utilat pentru păstrarea permanentă sau provizorie a bunurilor și care este înzestrat în acest scop cu anumite accesorii ce împiedică pătrunderea în el (mecanisme de zăvorâre, sigilii, îngrădituri etc.) sau este asigurat cu pază (paznici, mecanisme de semnalizare, camere video de supraveghere non-stop etc.), pentru a împiedica accesul la bunurile depozitate. Sunt alte locuri pentru depozitare: platformele și semivagoanele feroviare păzite, cisternele, furgoanele auto, magazinele ambulante, caroseriile camioanelor în stare sigilată, safeurile, containerele, colectoarele mașinilor de casă și control sau ale automatelor comerciale etc.

De asemenea, ca alt loc pentru depozitare poate fi recunoscut teritoriul sub cer deschis, dacă este împrejmuit cu un gard sau este special păzit. Astfel, deseori, bunurile, care sunt greu de amplasat într-un loc pentru depozitare închis (de exemplu, materialul lemnos, îngrășămintele minerale, cărbunele etc.), se stocchează pe teritoriul întreprinderii sau într-un loc special rezervat pentru aceasta. Dacă sectorul dat de teritoriu este păzit

sau îngrădit, acesta reprezintă un alt loc pentru depozitare. Însă, dacă unele din aceste condiții nu sunt îndeplinite (de exemplu, cărbunele, adus la stația de cale ferată, a fost descărcat de-a valma sub cerul deschis), atunci furtul nu va putea fi calificat ca fiind săvârșit prin pătrundere în alt loc pentru depozitare.

Nu oricare teritoriu păzit (de exemplu, teritoriul uzinei) poate fi recunoscut „alt loc pentru depozitare”. Alt loc pentru depozitare constituie numai acel segment al teritoriului păzit care este special destinat pentru amplasarea, depozitarea, păstrarea bunurilor, fiind păzit în mod deosebit anume în acest scop.

Noțiunea „alt loc pentru depozitare” include și acele locuri și dispozitive din încăperi, care se găsesc în incinta acestora și care sunt menite și adaptate special pentru amplasarea și păstrarea bunurilor în ele, fiind inaccesibile pentru persoanele străine. Printre asemenea locuri și dispozitive se numără: casierile din cadrul unităților comerciale; antrepozitele pentru păstrarea mărfurilor în magazine; locurile de păstrare a coletelor poștale de mare valoare din cadrul unui oficiu poștal etc.

În sensul prevederii de la lit.c) alin.(2) art.186 CP RM, prin „locuință” se înțelege încăperea menită pentru locuirea permanentă sau provizorie a oamenilor (apartament, casă individuală, vilă, odaie din hotel etc.) sau părțile ei componente, care sunt folosite pentru odihnă, păstrarea bunurilor sau pentru satisfacerea altor necesități umane (balcon, verandă sticluită, cămară etc.).

Pentru calificarea faptei conform lit.c) alin.(2) art.186 CP RM, nu contează nici tipul de proprietate asupra locuinței, nici dacă aceasta face parte din fondul de locuințe. Important este ca destinația principală a încăperii respective să se concretizeze în cea de locuire, fie și provizorie, a oamenilor. Dacă destinația locuinței a fost schimbată (de exemplu, apartamentul de la parter a fost transformat într-un magazin), se schimbă și statutul locului: din locuință în încăpere.

Ținând seama de destinația funcțională a locuinței, nu poate fi considerat locuință oricare loc de habitat temporar al oamenilor care nu este destinat locuirii lor (de exemplu: compartimentul (cupeul) dintr-un vagon feroviar; cabina dintr-o navă fluvială sau maritimă; cabina dintr-un autocamion; alte asemenea încăperi, care reprezintă o parte constructivă a mijlocului de transport). Or, destinația funcțională a acestor locuri de habitat temporar constă în asigurarea confortului la transportarea pasagerilor, nu pentru a le servi ca locuință. În contrast, tocmai destinația de locuire provizorie a oamenilor o posedă: 1) cabina dintr-o navă, în care locuiesc membrii echipajului navei; 2) cupeul dintr-un vagon feroviar, în care locuiește însoțitorul de vagon sau constructorii etc.

De cele mai multe ori, în ipoteza de săvârșire a infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM prin pătrundere în locuință, aplicarea răspunderii conform lit.c) alin.(2) art.186 CP RM exclude calificarea suplimentară în baza art.179 CP RM. Totuși, dacă domiciliul violat aparține unei persoane, iar făptuitorul săvârșește furtul în raport cu o altă persoană, care la acel moment se află în domiciliul primei persoane, atunci vom fi în prezența concursului dintre infracțiunile prevăzute la art.179 și la lit.c) alin.(2) art.186 CP RM. Neglijarea faptului că există două victime, dar nu ale unei singure infracțiuni, ci ale unor infracțiuni diferite, ar însemna încălcarea gravă a principiului legalității.

Nu este exclus ca și în alte situații să se ateste concursul dintre infracțiunile prevăzute la art.179 și la lit.c) alin.(2) art.186 CP RM (în situația când ultima infracțiune presupune pătrunderea în locuință): 1) atunci când se violează domiciliul comun al mai multor persoane, fiind sustrate bunurile doar a uneia sau a unora din acele persoane; 2) atunci când victima uneia din cele două infracțiuni concurente este titularul dreptului de proprietate asupra imobilului, iar victima celeilalte infracțiuni concurente este titularul unui drept real derivat (drept de abitație, drept de servitute, drept de suprafață) asupra unei părți a aceluiași imobil etc.

La **lit.d) alin.(2) art.186 CP RM** se stabilește răspunderea pentru infracțiunea de sustragere pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșită cu cauzarea de daune în proporții considerabile. Accentuăm că această normă prevede nu o circumstanță agravantă a infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.186 CP RM. De fapt, la alin.(1) și la lit.d) alin.(2) art.186 CP RM (ca și la alin.(4) și (5) art.186 CP RM) sunt prevăzute infracțiuni de sine stătătoare. Aceste infracțiuni se pot afla între ele în concurs.

Explicația faptului că art.186 CP RM stabilește răspunderea pentru patru infracțiuni de sine stătătoare constă în următoarele: nu există o componentă „de bază” de furt care ar consta în sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, componentă care: 1) nu ar presupune producerea unui prejudiciu patrimonial efectiv având o mărime concretă și 2) pe care s-ar greșa în calitate de circumstanțe agravante: a) producerea unui prejudiciu patrimonial efectiv în proporții mici; b) producerea unui prejudiciu patrimonial efectiv a cărui mărime este între limitele de 25-2500 unități convenționale; c) producerea unui prejudiciu patrimonial efectiv

în proporții considerabile); d) producerea unui prejudiciu patrimonial efectiv în proporții mari; e) producerea unui prejudiciu patrimonial efectiv în proporții deosebit de mari.

Iată de ce cauzarea de daune în proporții considerabile nu poate fi privită în calitate de circumstanță agravantă pentru infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM, infracțiune care presupune producerea unui prejudiciu patrimonial efectiv a cărui mărime se situează între limitele de 25-2500 unități convenționale, și care nu are un caracter considerabil.

În alt context, așa cum rezultă din alin.(2) art.126 CP RM, caracterul considerabil al daunei cauzate se stabilește luându-se în considerație: 1) valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă; 2) starea materială și venitul victimei; 3) existența persoanelor întreținute de victimă; 4) alte circumstanțe care influențează esențial starea materială a victimei.

Printre „alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei” pot fi enumerate: 1) venitul global al membrilor familiei; 2) starea de sănătate a victimei și a membrilor familiei ei apți de muncă; 3) angajarea sau neangajarea victimei la o muncă permanentă sau provizorie etc.

După parametrii cantitativi, exprimați bănește, marja mărimii considerabile a daunei se situează între limitele de 25-2500 unități convenționale. Dacă mărimea prejudiciului patrimonial, cauzat de sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, va fi cuprinsă între aceste limite, însă nu se va atesta cauzarea de daune în proporții considerabile, cele comise trebuie calificate conform alin.(1) art.186 CP RM.

Prevederea de la lit.d) alin.(2) art.186 CP RM va funcționa numai dacă făptuitorul a manifestat intenție directă în raport cu cauzarea de daune în proporții considerabile. Nu intenție indirectă, nici imprudență. Deci, făptuitorul trebuie să prevadă survenirea anume a daunelor în proporții considerabile și să dorească survenirea acestora.

În corespundere cu **lit.a) alin.(3) art.186 CP RM**, răspunderea se agravează dacă infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM este săvârșită în timpul unei calamități. Prin „calamitate” se are în vedere situația de fapt determinată de un eveniment neașteptat care poate provoca urmări grave pentru o anumită colectivitate sau pentru un grup de persoane. Prin „colectivitate” se înțelege totalitatea locuitorilor unei localități, raion sau chiar țări. Prin „grup relativ numeros de persoane” se are în vedere: 1) totalitatea angajaților unei întreprinderi, instituții sau organizații; 2) totalitatea persoanelor care locuiesc într-un bloc locativ; 3) totalitatea pasagerilor unui avion, tren, autobuz etc.

Noțiunea de calamitate nu poate fi restrânsă la înțelesul de calamitate naturală. Astfel, calamitatea poate avea și o natură socială (război, intervenție militară străină, conflict militar local, lovitură de stat, puci militar etc.). De asemenea, calamitatea poate avea o natură tehnogenă (accidente ale trenurilor; accidente ale navelor fluviale; catastrofe aeriene în aeroporturi și localități; catastrofe aeriene în afara aeroporturilor și localităților; accidente de transport pe poduri și pasaje de intersecție cu calea ferată; catastrofe auto de proporții etc.).

Pentru a califica fapta conform lit.a) alin.(3) art.186 CP RM, este necesar ca infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM să fie săvârșită în timpul unei calamități. Aceasta înseamnă că infracțiunea în cauză trebuie comisă în perioada de timp care este cuprinsă între momentul când se produce evenimentul ce dă naștere stării de calamitate și momentul când această stare încetează.

Circumstanța agravantă prevăzută la lit.a) alin.(3) art.186 CP RM poate fi reținută numai în raport cu faptele săvârșite în zona calamităţii, adică în raza de acțiune a efectelor calamității. De asemenea, după cum rezultă din sensul legii, este obligatoriu ca făptuitorul să profite de starea de calamitate. Aceasta presupune întrunirea următoarelor două condiții: 1) făptuitorul își dă seama că eforturile autorităților și ale populației sunt îndreptate cu precădere spre salvarea de vieți omenești și că măsurile de pază a bunurilor lipsesc ori sunt reduse; 2) făptuitorul folosește prilejul pentru a comite infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.186 CP RM.

În prezența circumstanței agravante consemnate la **lit.b) alin.(3) art.186 CP RM**, infracțiunile prevăzute la alin.(1) sau (2) art.186 CP RM sunt săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală.

Indiferent de rolul executat la comiterea infracțiunii, toți membrii grupului criminal organizat răspund în calitate de coautori. Iată de ce, la calificarea celor săvârșite de ei conform lit.b) alin.(3) art.186 CP RM nu este necesară trimiterea la art.42 CP RM.

Infracțiunea poate fi comisă nemijlocit și de către o singură persoană, care a acționat la însărcinarea grupului criminal organizat. În asemenea situații, cele săvârșite de ea urmează a fi calificate în corespundere cu lit.b) alin.(3) art.186 CP RM, dacă autorul infracțiunii face parte din grupul criminal organizat în al cărui interes a acționat.

În contextul aceleiași circumstanțe agravante, infracțiunea se consideră săvârșită de o organizație criminală, dacă a fost comisă de un membru al acesteia în interesul ei sau de o persoană care nu este membru al organizației respective, la însărcinarea acesteia. Membrul organizației criminale poartă răspundere penală numai pentru infracțiunile la a căror pregătire sau săvârșire a participat. În contrast, organizatorul și conducătorul organizației criminale poartă răspundere pentru toate infracțiunile săvârșite de această organizație.

Răspunderea se aplică conform **alin.(4) sau (5) art.186 CP RM** în cazul furtului prevăzut la alineatele (1), (2) sau (3) săvârșit în proporții mari și, respectiv, în cazul furtului prevăzut la alineatele (1), (2) sau (3) săvârșit în proporții deosebit de mari. Accentuăm că la alin.(4) și (5) art.186 CP RM se prevăd nu circumstanțe agravante ale infracțiunii specificate la alin.(1) art.186 CP RM. De fapt, la alin.(1), (4) și (5) art.186 CP RM (ca și la lit.d) alin.(2) art.186 CP RM) sunt prevăzute infracțiuni de sine stătătoare. Aceste infracțiuni se pot afla între ele în concurs.

Reieșind din alin.(1) art.126 CP RM, se consideră proporții deosebit de mari sau, respectiv, proporții mari valoarea bunurilor sustrate, care, la momentul săvârșirii infracțiunii, depășește 5000 sau, respectiv, 2500 unități convenționale.

Dacă făptuitorul are intenția determinată simplă de a săvârși furtul în proporții mari sau deosebit de mari, intenție pe care nu o poate realiza din cauze independente de voința lui, atunci fapta trebuie calificată ca tentativă de furt săvârșit în proporții mari sau deosebit de mari, indiferent de mărimea prejudiciului patrimonial care s-a produs în realitate. În contrast, dacă făptuitorul manifestă intenție determinată alternativă sau intenție nederminată, calificarea trebuie făcută nu în funcție de orientarea intenției (întrucât nu este cu puțință a o particulariza), dar în funcție de urmările prejudiciabile produse în mod efectiv.

În încheiere, trebuie de menționat că dacă furtul în proporții mari sau deosebit de mari este săvârșit de două sau mai multe persoane, răspunderea lor trebuie să depindă de prezența intenției fiecărei persoane de a cauza un prejudiciu patrimonial care, în ansamblu, va fi exprimat în proporții mari sau deosebit de mari. Este însă posibil ca proporțiile mari sau deosebit de mari să se compună din câteva sume ce provin din câteva episoade ale unei infracțiuni unice prelungite, săvârșite de două sau mai multe persoane care au luat parte nu la toate aceste episoade. În acest caz, răspunderea fiecăreia din aceste persoane va fi pusă în dependență nu de suma integrală, care a fost sustrasă de întregul grup, în toate episoadele, ci va fi limitată numai la acele episoade care au fost executate cu participarea nemijlocită a persoanei respective.

Bibliografie:

1. Legea Republicii Moldova pentru modificarea și completarea Codului penal al Republicii Moldova, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova la 18.12.2008. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2009, nr.41-44.

Prezentat la: 11.03.2013